



# מאורות השבת



פרשת וירא

עורך: הרב סתיו א.

מאור הפרשה | מאור הדרשה | מאור עינינו | מאור המנורה | מאור הבית | מאור ההלכה

## מאור הדרשה

### עובר ושב

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלֵי מִמְרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כְּחֹם הַיּוֹם." (יה, א)

אומר רש"י: היה יושב בפתח האהל, לראות אם יש עובר ושב כדי להכניסם לביתו.

מה זה עובר ושב?

אם הוא רק עובר ולא שב, הוא לא מכניס אותו?

היה ידוע שאצל אברהם אבינו אפשר להיכנס תמיד, ולכן נכנסו. יש אחד, מתבייש, אבל בכל זאת.. הוא רעב וצמא וגם חם מאוד בחוץ, ולכן הוא מתחיל להיכנס.

מצד שני הוא חושב.. הרי אני לא מכיר אותו, למה אני צריך ליפול עליו? אז הוא מתחיל לחזור אחורה.

אבל.. מי יודע מתי שוב פעם אני אוכל ארוחה חמה ומשביעה, והוא שוב מתקדם, וכך הוא עובר ושב. אברהם אבינו ישב בחוץ לראות אם יש אדם כזה, להגיד לו שכבר יכנס פנימה.

אם יש אדם שמתבייש, צריך לדעת איך לתת לו בחכמה...

מסופר על האדמו"ר מבוהוש, שביתו היה פתוח תמיד, והיו אוכלים אצלו הרבה אנשים.

יום אחד הגיע אדם נכבד, לבוש כמו גביר, והוא פונה לרב ואומר לו: "כבוד הרב, יש לי בעיה, אני איש עסקים גדול, יש לי עסקים חובקי עולם, והרבה דואר מגיע אלי. הבעיה היא שהילדים של השכנים שלי אוספים בולים, ואני חושש

המשך בעמוד 3

## מאור הפרשה

ר' אבשלום ח.

### צחוקה של שרה

בדברו ובגזרתו, והנה מפתח של חיה (לידה) לא נמסר לשליח.. וא"כ היה השמחה בחינם, כי אצלי לא נמצא נס ופלא כלל.

**מבאר הנועם אלימלך:** הצדיק מגיע לדרגות קדושה נוראות עד למדרגה, שאף שיראה דבר פלא, לא יתפעל ולא ירגיש חידוש גדול, כי כל פלא שנתחדש בעולם, הם נפלאות הבורא, ואין חידוש גדול מחברו. להתפעל מנס בעולם, זה מיעוט בגודלו של הקב"ה כל יכול. "ויאמר ה' למה זה צחקה שרה", כלומר מה החידוש ופלא בעיניה הדבר הזה, "היפלא מה דבר" וכי יש דבר שיהיה פלא כנגד כוחי, שיש בידי לעשות נפלאות יותר ויותר. כששרה צחקה על גודל הפלא שנעשה לה, נחשב לפי מדרגתה, כמיעוט בגודלו של הקב"ה.

כל המפרשים מתרצים את ההבדל בין צחוקו של אברהם לצחוקה של שרה. אברהם שמח ושרה מלגלגת. אבל לפי מה שנתפרש לנו, גם הצחוק של אברהם לא טוב, שכן **איך הוא שמח בפלא?**

אברהם אבינו ביום השלישי למילתו, יושב בפתח האוהל ומחכה לאורחים. הקב"ה שולח לו שלושה מלאכים, בדמות ערבים. הם סועדים בביתו, ומבשרים לו על לידת יצחק, "כעת חיה ולשרה בן". שרה באוהל שומעת, "ותצחק שרה בקרבה..". **אומר רש"י:** תרגם אונקלוס לשון מחוך (לגלג) ואצל אברהם לשון שמחה, שאברהם האמין ושרה לא האמינה, והקפיד עליה ה'. **פלא גדול!** שרה אמנו הייתה גדולה בנבואה מאברהם, "שמע בקולה" **אומר רש"י:** ברוה"ק שבה. והיא מתקשה להאמין!

**התרגום יב"ע אומר:** ותמהת.. זה פירוש מעודן יותר. שרה לא מלגלגת, היא תמהה איך יהיה הדבר, "אחרי בלותי היתה לי עדנה..". אני מבוגרת מדי. אבל עדיין.. יש כאן פגם באמונה? **והרמב"ן** אומר דברים קשים על שרה אמנו: אני תמה בנביאה הצדקת, איך תכחש במה שאמר ה' לנביא, וגם למה לא האמינה לדברי מלאכי אלוקים.. טענות קשות.

אבל, אם נתבונן, עונה שרה, "לא צחקתי כי יראה", יש בי יראת שמים גדולה, הצחוק הזה הוא התפעלות מנפלאות ה' בבריאה, זה צחוק של יראה ואמונה. הקב"ה חידש נעורי "אחרי בלותי היתה לי עדנה". **המדרש (מח) אומר:** שחזרה לנערותה. **אומר המלבי"ם:** בעת הלישה היה לה עדנה, כי אז נתרפאה ושבה לנערותה (בגלל זה גם נטמאה העיסה), וכבר הרגישה בשינוי בגופה. כלומר, היא מרגישה בעצמה את הנס ולא שייך לא להאמין. אז מה הכעס על שרה?

**אומר המלבי"ם:** דבר שיעשה ה' בעצמו שלא ע"י שליח, אינו קרוי פלא כלל, כי הוא אשר צוה אל הטבע ודרכיה והוא המצוה אל הפך הטבע, ולכן אמר "היפלא מה דבר" אחר שהכל תלוי

המשך בעמוד 4

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה



## מאור המנורה

### מנורת המאור פרק קפו

#### הכנסת אורחים

גדולה מצוות הכנסת אורחים, שהתחיל בה אברהם. ומובא במדרש רבה, 'ויטע אשל', רבי יהודה אומר, פרדס. רבי סימון אומר, סנהדרין. רבי נחמיה אומר, פונדק. וכו'. למאן דאמר פונדק, אברהם היה מקבל את העוברים ואת השבים. ומשהיו אוכלין ושותין, אמר להם, ברכו! והם אומרים, מה נאמר? אמר להם, ברוך אל עולם שאכלנו משלו. וכו'. ובגמרא (סוטה י.), 'ויטע אשל', אמר ריש לקיש, מלמד שעשה פרדס, ונטע בו כל מיני מגדים. בשלמא למאן דאמר פרדס, היינו דכתיב ויטע. אלא למאן דאמר פונדק, מאי ויטע? שנטע אהלי אפדנו.

'ויקרא שם בשם ה' אל עולם', אמר ריש לקיש, אל תקרי 'ויקרא' אלא 'ויקריא'. מלמד, שהקריא אברהם שמו של הקב"ה בפי כל עובר ושב. (מה עשה?) בנה דירה, ופתח בה ארבעה פתחים לארבע רוחות העולם. לאחר שאכלו ושתו, עמדו לברכו. אמר להם, וכי משלי אכלתם?! משל אל עולם אכלתם! הודו ושבחו וברכו את מי שאמר והיה העולם!

ופרשו גם כן חז"ל, 'אשל', בראשי תיבות - אכילה, שתיה, לוויה. ויש אומרים, לינה.

ובמשנה באבות (פ"א, מ"ה), יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר, יהי ביתך פתוח לרווחה, ויהיו עניים בני ביתך. רוצה לומר, שתדור במקום המזומן לעוברים ושבים, ויהיה ביתך פתוח תמיד לקבלם בסבר פנים יפות.

ואומר הרב, וכשיבואו לביתו, יקבלם בסבר פנים יפות. וישים מיד לפניהם לחם לאכול, כי אולי העני רעב ומתבייש לשאול, על כן צריך ליתן לו מיד לחמו ומימיו בפנים מאירות. ואף אם יש בליבו דבר דאגה, יסירנה בפניהם, וינחמם בדברים, ובוזה יהיה להם למשיב נפש. ואל יספר לפניהם תלאותיו, כי ישבר רוחם, בחשבם שבשבילם אמרו, וכמעט אין לו שכר בעמלו. ובשעת האוכל, יראה עצמו כמצטער על שאינו יכול להשיג יותר, שנאמר (ישעיה) 'ותפק לרעב נפשך'.

כלומר, שתצא נפשו שאין לו יותר ליתן לפניהם. וצריך ליתן המאכל כפי הרגילות של האורח לסעוד בביתו שלו עצמו, כגון שאולי הוא רגיל בעידונים, אם הוא בן טובים וכד'. ואם ילינו עמו האורחים, ישכיבם במיטב מיטותיו, כפי הראוי להם, כי גדולה מנוחת העייף בהיותו שוכב בטוב. ויותר עושה לו נחת רוח המשכיבו היטב, מן המאכילו ומשקהו. ובצאתם, ילווה אותם, ויתן להם פת צידה לדרך וכו' (עי' סוטה מה:). והמעלים עיניו מהכנסת אורחים, עונשו גדול. [ע"ע]. והזהיר בדבר זה, ניצול מן המאורעות הבאות אל ביתו. ובשכר זה, הקב"ה מציל לו ולזרעו מתלאות העולם.

## מאור עינינו

### קדשת הראיה:

פרק ו:

#### עצות מעשיות שלא להכפיל

ב.

#### יסוד א: הקטנת הנסיון

##### ונפרט בזה ג' יסודות:

ראשית צריך לבדק אחר המקומות הגורמים לעקר קשי הנסיון. "בתחבולות תעשה לה מלחמה" (משלי כד), וכתב הגר"א (אבן שלמה) שצריך ה' צריך לדרש אצל החכמים, אבל במלחמת היצר אין די לו בעצה לבד, רק לעשות תחבולות מעצמו.

לדגמא, ישנם כאלו שרוב המקשולים מתרחשים אצלם בעת 'עמידתם' בחנוות או ברחוב ומדברים עם חבריהם, וזה הרי ברור, שעמידה כזו למשך חמש דקות יכולה לגרום לעשרות מקשולים רח"ל. לאיש השני מצויים המקשולים בעת ישיבתו באוטובוס על יד החלון. לשלישי בעת מבטיו מחלון ביתו ולחוצו. הרביעי יש לו בעיות מיוחדות ממישהו מסוים כגון מאחת מקרובות משפחתו או שכניו.

לאנשים אלו נמצא כבר פתרון לחלק גדול מבעיותיהם. אם רק יתחילו להזהר מלהפגס למקומות הנסיון האלו, כבר יצאו מאפלה לאור גדול. הראשון יחשב למצא תחבולות שלא יצטרך ללכת לחנות זו, או ילך בשעות נטולי קשי הנסיון. וכשיצטרך לדבר עם חברו ברחוב יעמיד עצמו באפן שפניו

מפנים לכוון הבנינים ולא לכוון הרחוב, וכך יחסך מעצמו הרבה מלחמות היצר ומקשולות. השני יזהר בעת ישיבתו באוטובוס לא לשבת על יד החלון. השלישי ירגיל את עצמו לעמוד אצל חלון אחר שאינו משקיף אל מקומות כאלו. הרביעי יחליט לעצמו החלטה שרגליו לא ידרכו על מפתן הבית ההוא.

והאיש אשר יעצם הליכתו ברחוב מלאה במקשולים, ראשית דבר - לפני כל שאר עצות שבעולם - יזהר מללכת בשעות שיש רבוי נשים ברחוב, וכמו כן ימנע מללכת ברחובות הראשיים שיש שם רבוי נשים. זהו תכסיס ראש וראשון במלחמת היצר.

וכתב החינוך (מצוה קפ"ח) שחז"ל תקנו הרבה הרחקות להרחיק את האדם מן העברה, "אבל כלל הדבר הוא שלא יעשה האדם שום דבר בעולם המביאו להרהור הנשים לא במעשה ולא בדבור ולא שום רמז. ואי אפשר להגיד כל פירטי הענינים ולכן הזכירו חז"ל מהם קצת, ובשאר יזהר כל אחד ואחד לשמר עצמו לפי מה שימצא את גופו". ומסיים שם בדברים נלהבים, "ואתה בני הזהר על זה מאד ואל יבטיחך יצרך ואם אסף ערבים יתנו לך, לפי שענין זה קשה מאד ויצר הרע חזק בו, על כן צריך כל אדם להרבות בשמירה".

### נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה





## מאור הבית

### עת שרה (אשה) היא לאברהם (לבעלה)

#### וַיִּמְהַר אַבְרָהָם הָאֱלֹהָה אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר מִהָרִי... וַעֲשֵׂי עֲגוֹת. (בראשית יח, ו)

אומר הרב שיק (אוצר לנשים): אשה טובה, מתנה לבעלה. אשה צריכה לעבוד על מידותיה, כי בטבעה היא מתכעסת תיכף ומיד. ועל המשנה באבות, מהי דרך טובה שידבוק בה האדם, מתייחס הרב לדברי רבי אליעזר שאומר 'עין טובה'. ואומר, שתהיה לאשה עין טובה על בעלה, שתייקר אותו, תכבד אותו, תכין לו כל צרכיו, כדי שיוכל לילך ללמוד תורה, להתפלל... אשה טובה היא זו הרוצה את הטוב של בעלה ומתבוננת בו רק בעין טובה, וכשיש 'רַע טוב', כלומר, חבר שהוא האשה, החפצה תמיד בטובת בעלה, אין עונג וערבות גדולים מזה! איזה בית נפלא הוא זה כשיש שלום בית, ועוזרים זה לזה. ואחז"ל (ירושלמי ברכות ט) אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, ואי אפשר לשניהם בלא שכניה. והוא שצריכים להכניס את הקב"ה בתוך הבית, ולדבר ממנו יתברך תמיד. ומי צריך להתחיל את זאת? האשה. כי האשה נקראת עקרת הבית, שהיא עיקר הבית, ויש לה תפקיד חשוב ועליה מוטלת האחריות בהנהגת ביתה, בעלה וילדיה. ואם כך שהקב"ה נתן לה תפקיד כזה חשוב, אז בודאי נתן לה גם את היכולות והכוחות למלא אותו. ותמיד עליה לחזק ולעודד ולשמח את בעלה.

וממילא, כשאת חברה של בעלך, עוזרת לו, תומכת בו, מרימה אותו, מסייעת לו בעבודת השם שלו, מייקרת אותו, מתחזקת אותו ומשקיעה בו, דואגת לצרכיו הרגשיים, הנפשיים, הטכניים והפיזיים, אז את זוכה! את זוכה להכניס את השם לביתכם, להיות שותף בעסק והוא מצליח דרככם, שאמר חז"ל (סוטה יז.) איש ואשה שזכו - שכינה ביניהם וכו'. ואז ממילא את זוכה להיות מלכה ויקרה בביתך.

בפרשתנו, אברהם מבקש משרה לאפות עוגות לאורחים והיא אופה, היא לא אומרת לו: "אדוני, אלו האורחים שלך, שמגיעים בהפתעה, לך תכין אתה..." היא ממלאה את תפקידה כראוי, חברה לבעלה, חברה אמיתית! היה שם כבוד, הדדיות, עזרה, שותפות, נתינה בלי גבולות ובלי תנאים. חברות! וזה מתחיל משרה.

שרה הייתה שם בשביל אברהם בכל עת שהיה צריך אותה, היא הכירה במידותיו של בעלה ועזרה לו וסמכה על דבריו וקיימה אותם כפי שראינו בפרשת הקודמת כשביקש ממנה לומר שהיא אחותו וכך עשתה. וגם ששרה בקשה דבר מה מאברהם הוא מילא אחר בקשתה כמו לגרש את הגר..

הייתה שם עבודת השם רצינית! הכל נעשה שם נטו לשם השם, לכבוד השם, רצון השם. דעי! השפע לבית יורד דרך בעלך שהוא הצינור, אך בתנאי שאת כלי שמוכן לקבל את השפע, וזאת ע"י שאת מייקרת אותו כנ"ל, אחרת השפע שיורד אל ביתכם מתנדף החוצה.

אשריך שתלכי בדרך הזו! בדרך של שרה אמנו.

כותבת לך באהבה רבה!

(אפריון שלמה)

שהם אוספים לי את המכתבים עוד לפני שראיתי אותם..."

"במה אני יכול לעזור לך?" שאל הרב. "אם הרב מסכים, אני אשים את הכתובת של הרב שישלחו לכאן את המכתבים, ואני אסוף את המכתבים מכאן".

"בסדר גמור, כך תעשה", אמר הרב. אחרי שבועיים באה הרבנית לאדמו"ר ואמרה לו שאותו אדם מגיע כל יום לבדוק אם הגיעו לו מכתבים, אבל מרוב שהוא איש עסקים כל כך גדול... עוד לא הגיע מכתב אחד!

אמר לה האדמו"ר: "אם כך, סימן שהוא רעב, אבל הוא מתבייש".

"אם הוא מתבייש, איך אני יכולה לעזור לו? הרי הוא לא יסכים לקבל אוכל..."

אמר לה האדמו"ר: "מחר כשהוא יגיע לשאול אם הגיע דואר, תאמרי לו שהדואר עוד לא הגיע היום, שישב לחכות. בינתיים, בזמן שהוא מחכה, תציעי לו צלחת מרק, גם ככה הוא מחכה.."

וכך היה, כל יום היהודי הזה הגיע, חיכה לדואר, ובינתיים אכל צלחת מרק.

גם חסד עושים בחכמה!

### נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה



**מאור הפרשה המשך מעמוד 1**

מעולם לא נזקק הקב"ה, לדבר ולהסיח עם אשה, אלא עם אותה הצדקת... רבי אבא בר כהנא אמר בשם רבי אורי: כמה כרוכרין כרכר כדי להסיח עמה. למה הקב"ה עושה כזה מאמץ לענות לשרה, היה ממשיך לדבר עם אברהם?

**אומר האדמור מגור:** הצחוק היה בפנימיות עמוקה שבתוכה, היא אפילו לא הרגישה בכך, רק הבוחן כליות ולב הקפיד על זה. אבל כתוב 'לאמר', זה לא בלב...? **אומר הרד"ק:** חשבה בלבה לאמר, זה הענין. ואע"פ שלא צחקה בפיה מפני הצניעות והמוסר אלא בקרבה.

**אומר המכתב מאליהו:** "בקרבה", במקום נסתר בקרב ליבה. ושם נתעורר ניצוץ דק של צחוק, שלא הרגישה בו, לכן אמרה לא צחקתי כי יראה, מחמת יראת שמים.. אבל צחקת? יש כאן יסוד מדהים. עוון כל כך גדול (לפי דרגת האדם), הוא מתעלה ממנו ומדחיק אותו, כי לא יוכל להודות אפילו לעצמו, שיש בו עוון כזה. כי לפי ערך מדרגתה, היתה צריכה להאמין, שאם ה' השמיעה את הברכה, אפילו מערבים, אפשר שיתקיים. **אומר הרמב"ן:** וראוי לה שתאמין, או שתאמר אמן כן יעשה ה'.

כששאל הקב"ה "למה צחקה שרה", מפני יראת שמים שבה, לא רצתה להודות שיש בה חטא כזה, ויראה זו גרמה לה שתתעלם המחשבה מדעתה לגמרי, עד שיכולה לומר ולהאמין לא צחקתי. והקב"ה שחותמו אמת, היה צריך לבוא ולדבר איתה שתודה על האמת. **שבת שלום!**

עולם. "ואנכי עפר ואפר", **אומר הבכור שור:** נפילתו והשתחויתו מוכיחים שהאמין, הוא שמח וצחק והודה והשתחוה ואמר כמה נס גדול, וכמה טובה בכללה שמשנה סדרו של עולם עלי לטובה. אברהם נופל על פניו, ביטוי להתפעלות מחסד ה' עליו, "קטונתי מכל החסדים", זה לא שמחה בפלא, זו שמחה בנתינה, מתוך כניעה, זה לא מגיע לי.

ביתו של ר' חנינא בוכה, היא עוד לא הגיעה להכרה הזו, **אומר הבן איש חי:** פחדה שינקו מזכויותיה. מלמד אותה אביה את היסוד הזה, מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק.

אצל שרה המצב שונה, שרה אמנו לא מרגישה שייכת לנס, אני לא קיימת. "שרי אשת אברם", **אומר הרש"ר הירש:** היה עצוב אברהם על שלא זכה לבנים. אולם יכולים אנו להבין היטב ששרה הייתה עצובה הרבה יותר. שכן, כפי שמדגיש כאן הכתוב, "שרי" הייתה "אשת אברם" - "אשתו" לכל דבר. היא הלכה אחריו בכל דרכיו והייתה שותפה לו בייעוד חייו. היה זה מעשה גדלות מצד אברהם, לעזוב את מולדתו ואת בית אביו, אך הייתה כאן הקרבה לא פחותה עבור שרה. אברהם עשה זאת למען הקב"ה, שרה עשתה למען אברהם, ושניהם יחד חיו למען הייעוד הנשגב של "ואת הנפש אשר עשו בחרן". שרה אמנו מבטלת עצמה לאברהם, כשהקב"ה משנה את גופה, היא שמחה בשביל אברהם, אני לא שייכת. **אם כן, מה הטענה על שרה?**

שואל הקב"ה את אברהם "למה זה צחקה שרה", עונה שרה "לא צחקתי", והקב"ה פונה אליה "לא, כי צחקת". **אומר הילקוט (יה):**

**מאור ההלכה**

מתוך 'קיצור הלכות ומנהגים - הלכות שבת' המצורף לספר שתילי זיתים הלכות שבת

**רנז - רנז**

**הלכות הטמנה**

**א** אסור להטמין בשבת תבשיל וכדומה, אפילו בתוך דבר שאינו מוסיף הבל. ובתוך דבר המוסיף הבל, אסור להטמין אפילו מבעוד יום (שו"ע סימן רנז ס"א). ודבר המוסיף הבל, הוא דבר המחמם את התבשיל ומוסיף בבישולו, כעין האש. ודבר שאינו מוסיף הבל, הוא דבר שאינו מחמם את התבשיל ומוסיף בבישולו, אלא רק משאיר את התבשיל בחמימותו, דהיינו שמונע אותו מלהצטנן (רמב"ם פ"ד מהלכות שבת הל"א):

**ב** מן הדין היה מותר להטמין את התבשיל מבעוד יום בדבר המוסיף הבל וישאר התבשיל טמון בשבת, לפי שאין איסור במה שהתבשיל מוסיף להתבשל בשבת, שהרי אפילו על גבי האש מותר להשהותו מבעוד יום כל הלילה (כדלעיל ריש סימן רנג). אבל אסרו חכמים זאת, משום גזירה שמא יטמין ברמץ, דהיינו אפר חם. ואף על פי שהרמץ אינו מוסיף הבל, מכל מקום אסרו מחשש שמא תהיה ברמץ גחלת אש קטנה, ויחתה בגחלים בשבת (שו"ע סימן רנז ס"ג, ושת"ז שם סק"ג). ויש שאסרו גזרה שמא לאחר שיטמין בדבר המוסיף הבל מבעוד יום, ירתח התבשיל אחרי כניסת השבת מחמת תוספת החום, ויצטרך לגלות הקדרה מפני רתיחתה כדי שתנוח הרתיחה. ואח"כ יחזיר על התבשיל אותו דבר שהסיר מעליה, ונמצא טומן בדבר המוסיף בשבת. ולהרחקה יתירה אסרו חכמים להטמין בדבר המוסיף הבל אפילו מבעוד יום (עיין רמב"ם בפי"ה ש"ש שבת פ"ד מ"א, ובחיבורו פ"ד הל"ב) [א]:

[א] וראה עוד טעמים אחרים. בירושלמי שבת פ"ד הל"א:

